GKRY'NİN YENİ LİDERİ NİKOS ANASTASİADİS VE KIBRIS SORUNU

Tugay ULUÇEVİK

Blog No: 21
11.03.2013

2008deki Sözde Fırsat Penceresi Açılamadı

5 yıl önce bugünlerde GKRYde Dimitri Hristofyas Başkan seçilmişti. Komünist AKEL Partisinin liderliğinden bu makama gelmişti.

KKTCde ise, o zaman itibariyle 43 yıllık olan Kıbrıs sorunundaki çözümsüzlüğün baş sorumlusu olarak gösterilmeye başlanmış olan Rauf R. Denktaşın yerine 2005 yılında M. Ali Talât Cumhurbaşkanı olmuştu.
Gökyüzünde gezegenler arasında nasıl yüzlerce, hattâ binlerce yılda bir vuku bulan pozisyonlar meydana geliyorsa, ideolojik kökenleri dolayısıyla birbirlerini yoldaş olarak niteleyen iki siyasetçi de, NATOnun stratejik konumu itibariyle çok önem verdiği, orada komünistlerin idareye hakim olmalarından daima çekine geldiği Kıbrıs adasında, demokratik bir tesadüf(!) sonucu Devletlerinin başında mevkidaş oldular.

Talât ve partisi CTP, daha güneyde seçim yapılmadan Hristofyasın seçilmesinin Kıbrıs sorununun çözümü için bir fırsat penceresi yaratacağını öne sürdü. Hristofyas seçimi kazandı. Babacan ve Bakoyannis, Ankarada Talat - Hristofyas ikilisinin çözüm için fırsat penceresi açtıklarını ifade ettiler. ABD ve AB de aynı görüşü dile getirdiler. BMGS de onlara katıldı.

Kıbrısta Yoldaşlar İşbaşında ve Kıbrısta Fırsat Penceresi mi? başlıklarıyla Cumhuriyet Gazetesinde (11 ve 21 Mart 2008) yayınlanan yazılarımızda, M. Ali Talât çözüm için ne kadar hevesli ve tavizkâr olursa olsun Hristofyas ile çözüm olamayacağını gerekçeli olarak iddia ettik. Yanılmadık.

2004de AKEL red oyu vermiş olduğu için, Mart 2008de müzakere süreci başladıktan sonra, Hristofyasın istediği şekilde ANNAN Plânı tamamen terk edildi. 1974den önceki dönemde

tavizler verildi. Yine de çözüm ortaya çıkmadı. Sonunda Talât Hristofyası suçladı. Başbakan Erdoğan da dayanamadı ve Hristofyası kastederek hepsi aynı değirmenden çıktıkları için mamul olarak fark etmiyor; Papadopulos daha önce ne söylemişse, O da onları söylüyor dedi. Sonunda doğru bir teşhiste bulundu.

Türk Basını Anastasiadise Olumlu Baktı

24 Şubat 2013 günü yine Kıbrıs Rum siyaset değirmeninin ürünü olan Nikos Anastasiadis GKRYde Başkan seçildi.
Basınımız Anastasiadisi genellikle olumlu vurgulamalar ile kamuoyumuza takdim etmeye başladı. Güney Kıbrıstaki seçim kampanyasında ana temayı ekonomik ve malî krizin oluşturduğuna, Kıbrıs konusunda tartışmalara girilmediğine işaret edildi. Anastasiadisin liderliğindeki DİSİ Partisinin 2004 Annan Plânı referandumunda evet oyu verdiği hatırlatıldı. Bunlar hayra alâmet olgular olarak yorumlandı.
Anastasiadisin seçimi kazandıktan sonra verdiği demeçlerden ve 28 Şubat günü yemin töreninde yaptığı konuşmadan bazı ifadeleri adeta cımbızla seçilerek, haberlerde İlk mesaj Türkiyeye, Türkiyeye ihtiyacı var, Müzakereler yeniden başlayacak, Kıbrıs sorunu hakkında sıcak mesajlar verdi, Türklerin de kabul edeceği çözüm istiyorum gibi başlıklar ve alt başlıklar oluşturuldu.

Anastasiadisin konuşmaları Türkiyenin AB üyeliğini destekliyoruz; Türkiye ile yeni dönemde yeni bir ilişkiye hazırız; Kıbrıs sorununun çözümü bize bağlı, Türkiye'ye bağlı, Kıbrıs Türküne bağlı. Çözüm için umutluyum; ancak çözüm için Türkiyenin yardımına ihtiyacımız var gibi alıntılarla kamuoyuna nakledildi. Âdeta muhtemel yeni bir çözüm arayış süreci hakkında umutlu bir hava yaratılmağa çalışıldı.
Anastasiadis Adadaki Gerçekleri Kabullenebilir Mi?

Peki, Anastasiadis konuşmalarında Kıbrıs sorununun önümüzdeki dönemde çözülmesi ihtimali hakkında gerçekten tarafımızdan olumlu algılanabilecek ve umutlanmamızı haklı kılacak mesajlar mı verdi?

GKRYnin yeni Lideri, önümüzdeki dönemde, Adada âdil ve kalıcı bir çözümün sağlanmasına katkıda bulunabilir mi?

Katkı yapabilmek için, Kıbrıs sorununun megali idea ideolojisinin ve enosis emelinin ürünü olarak çıktığı; Adadaki status quonun 1974de oluşmasına bir enosis hareketinin sebebiyet verdiği; status quonun Rumların ve Yunanistanın çözümü reddeden politikaları ve engelleyen tutumları yüzünden giderek yerleştiği; 2004de status quonun ortadan kalkması ve hattâ kendileri için enosisin tam anlamıyla AB zemininde gerçekleşebilmesi yolunda yaratılmış olan tarihî fırsatın, kendi Partisi DİSİnin evet oyu vermesine karşın, Rumların büyük çoğunluğunun oyuyla reddedilmesiyle kaçırıldığı gibi gerçeklerle yüzleşebilir mi?

Yaşayabilir çözüm için Adadaki gerçeklerden hareket edilmesinin zarurî olduğunu idrak edip, bunu kabullenebilir mi?

Kıbrıs konusunu ele alırken, halen kendi ülkesinin ve anavatanları Yunanistanın ekonomik ve malî yönden içinde bulunduğu durumu dikkate alabilir mi?

Yanıtım: Hayır

Bu soruların tümünü baştan hayır diyerek cevaplandırıyorum.
Bu iddialı cevabı şu olgulara dayanarak veriyorum:

İlk olarak belirtilmelidir ki, güney Kıbrıstaki seçim kampanyasında ana tartışma konusunu malî ve ekonomik krizin oluşturmuş ve Kıbrıs sorununun önüne geçmiş olması olgusu, Anastasiadisin GKRY lideri olarak Kıbrıs sorununun çözümünde gerçekçi ve uzlaşıcı bir tutum izleyebileceğine dair işaret olamaz. Onun makul, ölçülü ve mutedil bir siyasetçi olduğunu da göstermez.

Anastasiadis 2005de Türkiyeye Gelmişti

Burada bir hatırlatma yapmak istiyorum: Anastasiadis, Adalet ve Kalkınma Partisinin daveti üzerine Güney Kıbrıs muhalefet lideri olarak 2005 Şubat ayında Türkiyeye gelmiş ve Ankara ve İstanbulda temaslar ve görüşmeler yapmıştır. Ziyaretinden kısa bir süre önce verdiği demeçte Türk Hükûmetinin Kıbrıs politikasına karşı çıkanların başında askerler geliyor" demiştir. Zamanın Dışişleri Bakanı Abdullah Gül bu sözlere "çok çirkin; ayıplıyorum" şeklinde sert tepki vermiş ve "eğer gazetedeki ifadeler doğruysa Türkiye'ye gelirken bu tür şeylerin söylenmesi çok yanlış olmuş. Görüşürsem kendisine de söyleyeceğim şeklinde konuşmuştur.

Anastasiadis: Kıbrıs sorunu Millî Dava

Bu güne dönersek: Anastasiadis, seçildikten sonra 28 Şubat günü yemin töreninde yaptığı konuşmada Kıbrıs sorununu millî dava olarak nitelemiş ve vatanımız için en büyük meydan okumadır demiştir. Kıbrıs sorununu ilk sırada ele almıştır. Mâlî kriz konusuna ikinci plânda yer vermiştir. Bu konunun Rum tarafının Kıbrıs sorunundaki müzakere pozisyonunun kuvvetlendirilmesiyle irtibatlı olduğunu vurgulamıştır.
DISI Seçmenin Yarısı Annan Plânına Red Oyu Verdi
İkinci olgu şudur: Anasatsiadisin DISI lideri olarak 2004de ANNAN Plânını desteklemiştir. Ancak, DISI yandaşlarının yarısına yakını yine de ANNAN plânına karşı oy vermiştir. 2001 Meclis seçiminde DISI % 34 oy almıştır. Oysa, ANNAN plânına red oyu verenlerin nispeti %24dür. Referandumdan sonra DISIden ayrılan veya ihraç edilen milletvekilleri olmuştur. Bu sebeple, Anastasiadisin ANNAN plânına destek vermiş olmasını, çözüm ihtimali açısından geleceğe dönük değerlendirmelerde olumlu bir faktör olarak değerlendirirken ihtiyatlı olmamız gerekir.

DISI EOKA-B Yuvası

Üçüncü olgu, Anastasiadisin siyasette yetiştiği ve Liderliğini de yapmış olduğu Demokratik Seferberlik Partisinin (DISI), 1974deki gelişmelerin hemen ertesinde, Makariosun güvendiği ve görüşmeci olarak atadığı siyasetçilerden Glafkos Klerides tarafından kurulmuş olmasıdır. DISI yelpazenin sağında yer alır. ENOSIS hedefini benimsemiş olan Klerides, DISIyi EOKA-B elemanlarının yuvası haline getirmiştir. Anastasiadis DISInin kurucuları arasındadır. Uzun süre Partinin gençlik kollarının başkanlığını yapmıştır.
Annan Plânını Reddedenler DISInin Koalisyon Ortağı

Dördüncüsü, Anastasiadisin kurduğu kabinenin esas itibariyle DISI ve DIKO partilerinden oluşmuş bir koalisyon olması keyfiyetidir. DIKO adada çözümü daima red etmiş ve engellemiş olan Kyprianou ve Mr. No lâkaplı Papadopulosun liderlik yaptığı partidir. 2004 referandumunda seçmeninden ANNAN plânına hayır oyu vermelerini istemiştir. Anastasiadis yaşayabilir gerçekçi bir çözümü DIKO ile mi gerçekleştirecektir? Kaldı ki, karşısındaki ana muhalefet AKELdir. Hristofyas döneminde DİKO AKELin koalisyon ortaklığını yapmıştır.

Kilise Anastasiadisi Destekliyor

Beşinci olumsuz olgu, Kıbrıs Ortodoks Kilisesinin başı Hrisostomosun ikinci tur seçimden önce Anastasiadise alenen destek beyanında bulunmuş olmasıdır. Hrisostomosun elenizmin Kıbrısa ilişkin hedefinden sapma gösteren bir çözüm şekline destek olması beklenebilir mi?

Ulusal Konseyin Rolü Arttırılıyor

Altıncısı, Anastasiadisin ne Cumhurbaşkanı, ne de bir siyasî lider millî davanın sorumluluğunu tek başına omuzlayabilir diyerek, önümüzdeki dönemde Kıbrıs sorununa çözüm arama çalışmalarında Rum Ulusal Konseyinin (UK), Rum tarafının pozisyonuna esas teşkil edecek kapsamlı çerçevenin hazırlanması dahil, sorumluluğunun arttırılmasını ve yetkilerinin kesin ve belirleyici olmasını sağlayacak düzenlemelerin süratle yapılacağını açıklamış bulunmasıdır. Rum lider, UKun millî davada temel konularda alacağı kararların Cumhurbaşkanı için bağlayıcı olacağını da ifade etmiştir. Sadece oybirliği ile alınan kararların değil, halkın % 75ini temsil eden partilerin pozisyonlarının da bağlayıcı nitelik taşıyacağını sözlerine eklemiştir. UKun kararlarını yeni bir çözüm arayış sürecinde temel alınacak belgeler meyanında zikretmiştir. Cumhurbaşkanı ile beraber, Başpiskoposun, ana muhalefet liderinin, Mecliste temsil edilen partilerin liderlerinin, eski Cumhurbaşkanlarının ve Rum Millî Muhafız Ordusu Komutanının üye olduğu UKdan, iki tarafça kabul edilebilir, Adadaki gerçeklere uygun adil ve yaşayabilir bir çözüm kararı çıkabilir mi? Samimi olarak çözüm isteyen bir liderin, UK gibi Kıbrıs konusunda aşırı milliyetçi görüş ve tutumları bilinen unsurlardan oluşan kurumun yetkilerinin ve ağırlığının arttırılmasını teşvik ve teklif etmesi beklenir mi?

Çözüm Görüşmeleri Atanacak Görüşmeciler Düzeyinde

Yedincisi, Anastasiadisin, kendi döneminde yapılabilecek görüşmelerin iki Tarafın Liderleri seviyesinde değil, atanacak müzakereciler düzeyinde yürütülmesi yolundaki düşüncesidir. Çözümün zamanının çoktan gelip geçtiğini idrak eden bir liderin müzakereleri doğrudan kendisinin yürütüp bir an önce sonuca ulaşmaya gayret etmesi gerekmez mi? 1968den bu yana yapılmakta olan müzakerelerde, Kıbrıs sorununun hâlâ önce teknik alt seviyede araştırılması ve olgunlaştırılması gereken veçhesi kaldı mı?

Anastasiadis Görüşmelerde Türkiyenin de Sorumluluk Üstlenmesini İstiyor

Sekizincisi, Anastasiadisin yemin töreni nutkunda, yeni bir çözüm arayış sürecinde işgal gücünü Kıbrıs Türk Tarafının ortaya koyacağı pozisyonlardan, tekliflerden mesul hale getirecek yöntemler uygulayacaklarına dair sözleridir. Bu düşünceye yol açan niyet aşikârdır.

Federasyon: Istırap Veren Uzlaşı

Dokuzuncusu, Anastasiadisin çözüm şekli için iki kesimli ve iki toplumlu federasyon hedefinin ıstırap veren bir uzlaşı olarak nitelemesidir. Bu sözler Hristofyasın federasyon formülü Makariosun verdiği acı bir tavizdir şeklinde Talât ile görüşmelere başlarken söylediği ve iktidarının son gününe kadar da defalarca dile getirmekte beis görmediği sözlerinin tekrarıdır. Anastasiadisin çözüm şekline olan bakışının Hristofyasınkinden farklı olmadığının kanıtıdır.

Anastasiadis İki Kesimliliği Ortadan Kaldıracak Bir Çözüm Şeklinin Peşinde

Onuncu nokta da şudur: Anastasiadis de Hristofyas gibi, 1974de oluşan iki kesimliliğin ve Türkiyenin 1960 Antlaşmalarıyla Adada sağladığı etkin ve fiilî garanti hak ve yetkilerinin ortadan kalkmasına fazla zaman geçmeden yol açacak bir çözüm peşindedir. Konuşmaları bunu açıkça ortaya koymaktadır.

Anastasiadis Samimiyetsiz

Onbirinci olgu Anastasiadisin konuşmasında yurttaşlarım diyerek hitap ettiği KKTC halkına karşı sergilediği samimiyetsizliktir; saygısızlıktır. Kıbrıs sorununun Kıbrıs Cumhuriyetinin bütün vatandaşlarının insan haklarını yeniden sağlayacak biçimde en erken zamanda çözüme kavuşturulması için çalışacağıma sizi temin ederim. Birleşme ve işgal kuvvetlerinden arınmış bir vatan; Avrupalı, barış içinde ve müreffeh bir Kıbrıs yaratma çabamıza ortak olmanız için size çağrıda bulunuyorum şeklinde konuşma cüretini gösterirken, Kıbrıs Türk halkını ve Türkiyeyi, bu sözlerle tarif edilen çözüm şeklinin ne olduğunu; neyi amaçladığını anlayamayacak kadar Kıbrıs konusunda bilgisiz, idraksiz ve basiretsiz mi zannetmektedir?

Türkiyenin AB Üyeliği İçin Önşartlar

Onikincisi, aynı samimiyetsizlik ve saygısızlık Kıbrısta her hükûmet Türkiyenin Avrupa oryantasyonundan yana olmuştur sözlerinde de apaçık kendini göstermektedir. Bu cümlenin devamı ancak, ABnin tam üyesi olan Kıbrıs Cumhuriyetine karşı Türkiyenin duruşunu değiştirmesi, tehditlere, ihtilâfa ve gerginliğe dayalı modası geçmiş politikaları terk etmesi gerekli önşarttır şeklindedir. Anastasiadis bu önşartların Türkiye tarafından kabul edilmesi ihtimalinin bulunduğunu mu sanmaktadır?

GKRYnin Yeni Dış Politikasının Esasları

Onüçüncüsü, Anastasiadisin yeni olarak nitelediği dış politikasının esaslarını açıklarken bunun millî davanın yürütülmesiyle ilgili olduğunu ve amacın Kıbrıs sorununun çözümünde Kıbrısın çıkarlarının ve doğal servetlerinden yararlanma haklarının korunması amacına matuf olduğunu vurgulamasıdır. Bu sözler de Rum liderin niyet ve tasavvurlarına ışık tutar mahiyettedir.

KKTC Cumhurbaşkanı Eroğlu Haklı

Yukarıdaki olgular, KKTC Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlunun Anastasiadisin seçilmesiyle ilgili olarak kendisine yöneltilen bir soruyu Güneyde hangi lider cumhurbaşkanlığına seçilirse seçilsin müzakere masasına geldiklerinde birbirlerinden pek fazla farkları olmamaktadır. O bakımdan Anastasiadisin de kendi halkını ve devletini temsil etmek için müzakere masasına otururken, geçmiş Rum liderlerinin masaya taşımağa çalıştığı ağır taviz isteklerinden daha geri kalacağını düşünmüyorum şeklindeki sözlerle cevaplandırmasında ne kadar haklı ve isabetli olduğunu ortaya koymaktadır.

Gelişmelerden Ders Alınmalı

2004 yılına kadar Kıbrıstaki çözümsüzlüğün gerçek sebeplerini araştırmadan çözümsüzlüğü Kıbrıs Türk tarafına ve Türkiyeye ve özellikle millî Kahraman Rauf R. Denktaşın tutumuna bağlama hatasına düşmüş olan iç ve dış çevrelerin, bundan böyle 2004de ve sonrasında Kıbrısta konusunda yaşananlardan aldıkları dersler ve edindikleri tecrübeyle hareket etmeleri umulur ve beklenir.

Uluslararası Toplumun Kıbrıs Konusundaki Yanlışları

Uluslararası toplum, Kıbrıs Türk halkına karşı etnik temizlik girişiminde bulunarak 1960 Kıbrıs Cumhuriyetini yıkmış olan Kıbrıslı Rumlardan oluşan bir yönetimi 4 Mart 1964 tarihli ve 186 sayılı Güvenlik Konseyi kararıyla Kıbrıs Cumhuriyetinin meşru hükûmeti olarak kabul etmiştir. Daha sonra da bu sözde hükûmetin tek yanlı başvurusu üzerine Kıbrısı ABne tam üye yapmıştır. Böylece, Kıbrıslı Rumları, Kıbrıs sorununun müzakereye ve uzlaşıya dayanan bir çözüm şekline kavuşturulmasından kendileri için bir fayda görmez ve çözümsüzlükten rahatsız olmaz duruma getirmiştir. Bu gerçek, soruna çözüm aramayı nafile bir çaba haline getirmiştir. Uluslararası toplum bu gerçeği artık görmeli ve kabullenmelidir. Kıbrıs sorununun yaşayabilir bir çözüme kavuşturulmasına katkı yapabilir duruma gelebilmek için, Kıbrıslı Rumları Adadaki status quoyu sürdürme gayretinden vazgeçirecek adımlar atmalıdır. Bu adımların işaretini inandırıcı biçimde vermeğe başlamalıdır.

UNFICYPin Çekilmesi Plânlanmalıdır

Kıbrıstaki BM Barış Gücünün (UNFICYP) çekilmesi konusunun gündeme getirilmesi bunlardan biri olmalıdır. Zira, UNFICYPin varlığı ve taşıdıkları mavi BM flaması, Rumlar için, Kıbrıs Cumhuriyetinin Kıbrıs Türk halkını da temsil eden Hükümeti olma iddialarını destekleyen gözle görülür parlak bir sembol mahiyeti taşımaktadır. Bu sebepledir ki, GKRY ve Yunanistan, UNFICYPin Adada görevini sürdürmesini istemekte ve bunu sağlamak için de 1993ten itibaren azımsanmayacak bir meblağı (yılda 24 milyon dolar) UNFICYPe aktarmaktadırlar.

Sürekli Çözüm İstemek Çözüm Getirmiyor

Diğer taraftan, KKTCnin ve Türkiyenin Kıbrıs sorunu için sürekli çözüm istemesinin ve bu isteği kanıtlamak için tek taraflı adımlar atmasının; bunu, özellikle, Türkiyenin AB üyelik sürecinde ilerleme sağlayacağı düşüncesiyle yapmasının, çözüm getirmediğini 2002den bu yana Kıbrıs ile ilgili olarak yaşananlar göstermiştir.

Kissingerın Sözleri

Diplomasi alanındaki dahilerden biri olarak kabul edilen Henry A. Kissingerin 1994de dile getirdiği şu düşünce, Kıbrıs sorununa ilişkin müzakere sürecinde ilgili tarafların tutumları bakımından da kuşkusuz geçerlidir. Kissinger şöyle diyor: Anlaşma için istek göstermek nadiren müzakereyi hızlandırır. Hiçbir tecrübeli devlet adamı sırf muhatabı çözüm için istek ve acelelik gösteriyor diye anlaşmaya meyletmez; aksine karşı tarafın anlaşma için gösterdiği sabırsızlığı daha da iyi şartlarda çözüm elde etmek için kullanmak ister.

1960 Çözümü Türkiye ile Yunanistan Arasındaki Görüşmelerle Elde Edildi

1952 yılında Türkiyenin ve Yunanistanın beraberce NATOya üye kabul edilmeleri ve o devirdeki uluslararası konjonktür, sonunda, bu iki Devletin yürüttüğü temas ve görüşmelerle Kıbrıs sorununun 1960 yılında çözüme kavuşturulmasının yolunu açmıştır. Yani çözüm BM dışında elde edilmiştir. Aynı şekilde, Türkiyenin de ABne tam üye kabul edilmesinin Kıbrıs sorununun halledilmesini ziyadesiyle kolaylaştıracağına ve hattâ çözümü kaçınılmaz kılacağına inananlardanım.
Türkiye ABne Katılmadan Çözüm Antlaşması Uygulanmamalı

Diğer taraftan, Kıbrısta çözüm sağlansa bile, Türkiyenin de ABne katılmasına değin Antlaşmanın uygulanmasının ertelenmesinin ulusal çıkarlarımız açısından gerekli olduğu görüşündeyim.

About the author:

To cite this article: Tugay ULUÇEVİK. 2026. "GKRY □□□ YENİ LİDERİ NİKOS ANASTASİADİS VE KIBRIS

SORUNU ." Center For Eurasian Studies (AVİM), Blog No.2013 / 21. March 11. Accessed July 04, 2026. https://mail.avim.org.tr/Blog/GKRY-NIN-YENI-LIDERI-NIKOS-ANASTASIADIS-VE-KIBRIS-SORUNU

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır